

Przedsiębiorstwo Organizacji Budownictwa
„POBUD” Sp. z o.o. w Bydgoszczy
ul. Adama Grzymały Siedleckiego 14, 85-868 Bydgoszcz
tel. 371 37 82 - 86, 371 66 82, fax. 375 37 77, 375 37 97
www.pobud.pl

PROJEKT BUDOWLANY

PRZEDSIĘWZIĘCIE: **ROZBUDOWA SZKOŁY PODSTAWOWEJ O SALĘ GIMNASTYCZNĄ Z ZAPLECZEM ORAZ INFRASTRUKTURĄ**

ADRES: **Szkoła Podstawowa w Starym Gronowie
DZIAŁKA NR 279/2 gm. Debrzno**

FAZA DOKUMENTACJI: **Projekt budowlany**

BRANŻA: **SANITARNA
INSTALACJA
WODOCIĄGOWO– KANALIZACYJNA**

INWESTOR: **Urząd Miasta i Gminy Debrzno,
ul. Traugutta 2 77-310 Debrzno**

PROJEKTANT:

mgr inż. RAFAŁ PASELA

*upr. bud. do proj. w spec. instalacyjnej w zakresie sieci,
instalacji i urządzeń cieplnych, wentylacyjnych,
gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych bez
ograniczeń
nr KUP/0168/POOS/04
członek K-POIIB nr KUP/IS/0040/05*

SPRAWDZAJĄCY:

mgr inż. RYSZARD OKOŃSKI

*upr. bud. do proj. w spec. instalacyjnej w zakresie sieci,
instalacji i urządzeń wodociągowych
i kanalizacyjnych, cieplnych, wentylacyjnych
i gazowych
nr GPKG-I-7342-71/96
członek K-POIIB nr KUP/IS/3511/02*

OPRACOWAŁ:

mgr inż. RAFAŁ STĘŻEWSKI

Data i miejsce opracowania: BYDGOSZCZ, 11.05.2009

Przedsiębiorstwo Organizacji Budownictwa
„POBUD” Sp. z o.o. w Bydgoszczy
ul. Adama Grzymały Siedleckiego 14, 85-868 Bydgoszcz
tel. 371 37 82 - 86, 371 66 82, fax. 375 37 77, 375 37 97
www.pobud.pl

SPIS ZAWARTOŚCI OPRACOWANIA

I. PODSTAWA OPRACOWANIA

- Zlecenie Inwestora;
- Aktualne rzuty i przekroje budynku szkoły;
- Ustalenia dokonane z Inwestorem;
- Uzgodnienia międzybranżowe,
- Aktualne normy i przepisy.

II. ZAKRES OPRACOWANIA

- instalacja wodociągowa i przeciwpożarowa;
- instalacja kanalizacji sanitarnej

III. CZĘŚĆ OPISOWA

A) INSTALACJA WODOCIĄGOWA

B) INSTALACJA P.POŻ.

C) INSTALACJA KANALIZACJI SANITARNEJ

IV. OBLICZENIA

V. INFORMACJA BIOZ

VI. UWAGI I WYTYCZNE DLA WYKONAWCY

Spis rysunków

IS/1. Rzut parteru – instalacje wodociągowo-kanalizacyjne

skala 1:100

III. CZĘŚĆ OPISOWA

A) INSTALACJA WODOCIĄGOWA

Instalacja wody zimnej

Do budynku projektuje się doprowadzenie wody zimnej z projektowanego przyłącza z rur **PE80 SDR11 PN10 Ø90x8.2**. Zestaw wodomierzowy należy lokalizować w pomieszczeniu kotłowni.

Za projektowanym wodomierzem skrzydełkowym **JS15 DN50 klasy C** należy zamontować **filtr siatkowy kołnierzowy DN80** oraz **zawór zwrotny antyskażeniowy typu BA DN80**.

Projektowana instalacja wodociągowa ma za zadanie dostarczenie wody do wszystkich zainstalowanych przyborów sanitarnych. Instalację wody zimnej wykonać z rur **PP-R PN-10** np. systemu BorPlus firmy Wavin. Wszystkie rurociągi wody zimnej należy otulić izolacją przeciwwoszeniową np. z pianki poliuretanowej o grubości 9 mm lub innej o podobnych właściwościach. Rurociągi doprowadzające wodę do przyborów sanitarnych należy prowadzić w wykutych bruzdach ściennych. W ciągach komunikacyjnych przewody układać w posadzce. Przewidywana do zastosowania armatura to baterie umywalkowe, zlewozmywakowe, natryskowe, zawory kątowe do pisuarów oraz misek ustępowych. Przed zaworami ze złączką do węża stosować **zawory zwrotne antyskażeniowe typu HA**.

Po zakończeniu prac, wszystkie systemy powinny być wewnętrznie i zewnętrznie oczyszczone, sprawdzone i przetestowane. Wewnętrzna instalacja wodociągowa przed oddaniem do użytkowania powinna być przetestowana na nieszczelności przewodów i armatury. Próbę hydrauliczną należy wykonać na ciśnienie próbne $p_{\text{próbn}}=1.0\text{MPa}$, zgodnie z normą PN-84/B-10725. Ciśnienie wylotowe i wypływ z punktów czerpalnych powinno odpowiadać wymaganiom PN-92/B-01706. Po pomyślnym wyniku próby należy instalację zdezynfekować i przeprowadzić badania bakteriologiczne i fizyko-chemiczne zlecając je do odpowiedniej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej.

Szczegóły dotyczące rozwiązań technicznych (prowadzenia przewodów, średnic) przedstawiono w części graficznej niniejszego opracowania.

Instalacja ciepłej wody użytkowej

Ciepła woda przygotowywana będzie w pomieszczeniu kotłowni, wykonanej wg odrębnego opracowania. Ciepła woda o temperaturze 60°C doprowadzana będzie do wszystkich baterii czerpalnych.

Instalacje c.w. i cyrkulacyjną wykonać z rur i kształtek polipropylenowych **typ PP-R** np. systemu BorPlus firmy Wavin, zgrzewanych, przystosowanych do okresowego przepływu wody o temperaturze **70°C**. Rurociągi instalacji ciepłej wody i cyrkulacji na całej długości izolować termicznie otuliną z pianki poliuretanowej grubości 20 mm i prowadzić równolegle do rurociągów wody zimnej. Rurociągi ukryte w posadzce lub w bruzdach, winny być dodatkowo zabezpieczone i prowadzone w koszulkach „peszel”.

Po zakończeniu prac, wszystkie systemy powinny być wewnętrznie i zewnętrznie oczyszczone, sprawdzone i przetestowane. Wewnętrzna instalacja wodociągowa przed oddaniem do użytkowania powinna być przetestowana na nieszczelności przewodów i armatury. Próbę hydrauliczną należy wykonać na ciśnienie próbne $p_{\text{próbn}}=1.0\text{MPa}$, zgodnie z normą PN-84/B-10725. Ciśnienie wylotowe i wypływ z punktów czerpalnych powinno odpowiadać wymaganiom PN-92/B-01706.

Dokonano obliczeń wymaganej wysokości podnoszenia H_p i wydatku q_p pompy cyrkulacyjnej. Ustalono, że strumień objętości wody cyrkulacyjnej wynosi $q_c=q_p=0,17\text{ m}^3/\text{h}$, suma strat miejscowych i liniowych $\Delta h_c=H_p=0,10\text{ m}$.

Szczegóły dotyczące rozwiązań technicznych (prowadzenia przewodów, średnic) przedstawiono w części graficznej niniejszego opracowania.

B) INSTALACJA P.POŻ.

Instalację przeciwpożarową wykonać z rur **stalowych ocynkowanych**. Przewiduje się zastosowanie trzech hydrantów wewnętrznych **HP-25** o wydajności **1.0 dm³/s**:

Hydranty lokalizować w skrzynkach natynkowych. Przewody prowadzić w posadzce oraz w brzdach ścian. Przewody należy otulić izolacją przeciwwoszeniową. Zawory hydrantowe instalować na wysokości $\pm 1.35\text{m}$ ($\pm 0.1\text{m}$).

Budynek od strony drogi (dz. nr 103) zabezpieczony będzie z istniejącego hydrantu DN80. Ponadto na projektowanej sieci wodociągowej **Ø90x8,2 PE80 SDR11 PN10** w obrębie projektowanego budynku (w promieniu 75 m) zostanie wykonany jeden hydrant **HP-80** o wydajności **10 dm³/s**.

Szczegóły dotyczące rozwiązań technicznych (prowadzenia przewodów, średnic) przedstawiono w części graficznej niniejszego opracowania.

C) INSTALACJA KANALIZACJI SANITARNEJ

Ścieki bytowo-gospodarcze z projektowanego budynku odprowadzane będą grawitacyjnie przewodem **Ø160x4.7PVC** do istniejącej przepompowni ścieków.

Kanalizację sanitarną podposadzkową projektuje się z rur **PVC** kielichowych łączonych na uszczelki np. firmy Wavin. Piony i podejścia do przyborów sanitarnych wykonać z rur **PVC**. Piony kanalizacyjne wyprowadzone ponad dach zakończyć kominkami wywiewnymi. Piony wyprowadzone ponad połac dachową należy lokalizować w normatywnych odległościach od okien. Na każdym pionie na najniższej kondygnacji (parterze) montować rewizje kanalizacyjne. Na przewodach kanalizacji podposadzkowej czyszczaki umieszczać zgodnie z wymogami PN-92/B-01707.

Szczegóły dotyczące rozwiązań technicznych przedstawiono w części graficznej niniejszego opracowania.

IV. OBLICZENIA

Dobór średnic przyłącza wodociągowego wykonano na podstawie Polskiej Normy PN-92/B-01706.

Budynek Szkoły (część projektowana):

Lp.	Rodzaj punktu czepalnego	Ilość punktów czepalnych	Normatywny przepływ wody [dm ³ /s]	Woda zimna q _n [dm ³ /s]	Woda ciepła q _n [dm ³ /s]
1	Umywalka	17	0,07	1,19	1,19
2	Zlew	2	0,07	0,14	0,14
3	Zlewozmywak	2	0,07	0,14	0,14
4	Natrysk	8	0,15	1,20	1,20
5	Miska ustępowa	7	0,13	0,91	-
6	Pisuar	1	0,30	0,30	-
7	Zawór czepalny ze złączka do węża	2	0,30	0,60	-
	$\sum q_n$			4,48	2,67
	$\sum q_n \leq 1,5 \Rightarrow q_o = q_n$ $1,5 < \sum q_n \leq 20 \Rightarrow q_o = 4,4 \times (\sum q_n)^{0,27} - 3,41$ $\sum q_n > 20 \Rightarrow q_o = -22,5 \times (\sum q_n)^{-0,5} + 11,5$			3,19	2,33

Przepływ obliczeniowy wody dla obiektu na cele przeciwpożarowe wynosi **$q=7,2 \text{ m}^3/\text{h}$**

Przepływ obliczeniowy wody dla obiektu na cele bytowo-gospodarcze wynosi **$q=14,67 \text{ m}^3/\text{h}$**

Warunki doboru wodomierza

$$q \leq \frac{q_{\max}}{2} \text{ oraz } DN \leq d$$

Maksymalny strumień objętości podany przez producenta wodomierza: **$q_{\max}=30 \text{ m}^3/\text{h}$**

Dobrano wodomierz skrzydełkowy kołnierzowy **JS 15 DN50 klasy C**

Dobrano zawór antyskażeniowy kołnierzowy typu **BA DN 80 P_{max} 1,0 MPa**

Dobrano filtr siatkowy skośny kołnierzowy **DN 80 P_{max} 1,6 MPa**

Obliczenia przewodu kanalizacji sanitarnej wykonano na podstawie Polskiej Normy PN-92/B-01707.

Budynek Szkoły (część projektowana):

Lp.	Rodzaj punktu czepalnego	Ilość punktów czepalnych	Równoważnik odpływu AWs	$\sum AW_s$
1	Umywalka	17	0,5	8,5
2	Zlew	2	1,0	2,0
3	Zlewozmywak	2	1,0	2,0

4	Natrysk	8	1,0	8,0
5	Miska ustępowa	7	1,5	10,5
6	Wpust podłogowy $\phi 50$	9	1,0	9,0
7	Wpust podłogowy $\phi 100$	2	2,0	4,0
	$\sum A W_s$			44,0
	$q_s = K \sqrt{\sum A W_s}$	K=0,7		4,64

Dobrano średnicę przewodu **Ø160x4.7 PVC klasy „S”**.

V. INFORMACJA BIOZ

Plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia - zwany "Planem bioz" opracowuje kierownik budowy, odpowiedzialny m.in. za organizację placu budowy. Kierownik budowy zabezpiecza realizację budowy w oparciu o projekt budowlano-wykonawczy oraz projekt organizacji ruchu na czas budowy.

Plan bioz powinien być wykonany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 23.06.2003 r. /Dz. U. Nr 120, poz. 1126/.

CZĘŚĆ OPISOWA

1. Obiekt: Budynek Szkoły w Starym Gronowie.

W budynku zaprojektowano instalację wodociagową z rur PP, instalację p.poż. z rur stalowych ocynkowanych, kanalizacyjną z rur PCV.

2. Roboty wewnątrz budynku polegają na montażu rur PP poprzez zgrzewanie, rur ocynkowanych przez spawanie, rur kanalizacyjnych PCV na wcisk oraz montażu urządzeń sanitarnych,

3. Podczas realizacji robót instalacyjnych występują przewidywalne zagrożenia przy prowadzeniu prac:

- zagrożenie wynikające z używania narzędzi ręcznych i elektrycznych - możliwość urazów mechanicznych, otarć, skaleczeń,
- zagrożenia wynikające z prowadzenia prac przy podłączeniu elektrycznych urządzeń - możliwość porażenia prądem elektrycznym,
- zagrożenia wynikające z transportu i montażu ciężkich elementów wyposażenia (muszle, umywalki, wanny, itp.) - możliwość przygniecenia lub zmiżdżenia kończyn.
- zagrożenie osunięciem mas ziemnych, upadku pracowników, spadku narzędzi lub materiałów budowlanych w miejscu wykonywania robót ewentualnie w miejscu składowania materiałów.

4. Brak robót szczególnie niebezpiecznych

5. Brak stref szczególnego zagrożenia

6. Aby zapobiec wypadkom przy budowie instalacji wodociagowo-kanalizacyjnych należy przeszkolić pracowników w sprawie niebezpieczeństw mogących występować przy wykonywaniu prac. Powierzyć kierownictwo osobie posiadającej odpowiednie, wymagane prawem uprawnienia. Pracownicy winni być wyposażeni w odpowiedni strój roboczy a w czasie prac szlifierskich powinni stosować wymagane środki ochrony wzroku. Stosowane narzędzia i urządzenia powinny posiadać atest i być w stanie technicznym nie stwarzającym zagrożenia dla obsługujących osób. Kierownik budowy jest obowiązany do ustalenia i aktualizowania wykazu prac szczególnie niebezpiecznych występujących na danej budowie.

Całość robót należy prowadzić przestrzegając i stosując środki techniczno organizacyjne opisane w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych oraz Rozporządzenia

Ministra Gospodarki z dn. 27.04.2000 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach spawalniczych. Prace budowlane winny być prowadzone zgodnie z przepisami bhp, warunkami technicznymi wykonywanych robót oraz polskimi normami i przepisami szczegółowymi

Środki zapobiegawcze:

- zastosowanie materiałów - wszystkie materiały użyte w trakcie prowadzenia prac powinny być zgodne z polskimi normami i powinny posiadać stosowne aprobaty techniczne i dopuszczenia.
- wykorzystanie sprzętu budowlanego i urządzeń technicznych - wszystkie urządzenia techniczne oraz sprzęt budowlany zastosowany w czasie realizacji inwestycji powinien posiadać odpowiednie dopuszczenia i zezwolenia do eksploatacji zapewniające bezpieczne funkcjonowanie zgodnie z przepisami szczegółowymi i normami. Należy zwrócić szczególną uwagę na stan i jakość urządzeń technicznych oraz sprzętu budowlanego przez osoby naprawiające i eksploatujące w/w urządzenia.
- ochrona przeciwpożarowa - pomieszczenia magazynowe i składowiska, a także inne urządzenia tymczasowe na placu budowy należy wyposażać w sprzęt ochrony przeciwpożarowej

O prowadzonych robotach oraz środkach bezpieczeństwa, jakie należy stosować w czasie trwania prac, pracodawca winien poinformować pracowników przebywających na terenie prowadzenia robót lub w jego sąsiedztwie. Teren prowadzenia robót powinien być oznakowany. W miejscach niebezpiecznych należy umieścić znaki informujące o zagrożeniu oraz stosować środki chroniące przed skutkami zagrożeń (np. siatki, bariery). Prowadzenie robót ziemnych w bezpośrednim sąsiedztwie instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej, elektrycznej, gazowej, centralnego ogrzewania itp., powinno być poprzedzone określeniem bezpiecznej odległości. Bezpieczną odległość wykonywania robót określa ich kierownictwo w porozumieniu z właściwymi jednostkami, w których zarządzie lub użytkowaniu znajdują się te instalacje. W razie przypadkowego odkrycia w trakcie wykonywania robót ziemnych jakichkolwiek przewodów instalacji, należy niezwłocznie przerwać roboty do czasu ustalenia pochodzenia tych instalacji i określenia, czy i w jaki sposób możliwe jest w tym miejscu dalsze bezpieczne prowadzenie robót. W razie ujawnienia w czasie wykonywania robót ziemnych niewypałów lub przedmiotów trudnych do identyfikacji należy wszelkie roboty przerwać, a miejsce niebezpieczne ogrodzić i oznakować napisami ostrzegawczymi. O znalezieniu niewypału lub przedmiotu trudnego do identyfikacji należy niezwłocznie zawiadomić organy Policji.

Sposób prowadzenia instruktażu prac

Przy pracach szczególnie niebezpiecznych przed ich rozpoczęciem należy przeprowadzić ustny instruktaż pracowników wykonujących roboty. Każdy pracownik przed dopuszczeniem do pracy powinien być przeszkolony w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Operatorzy maszyn budowlanych o napędzie silnikowym winni skończyć szkolenie i posiadać uprawnienia do obsługi tych urządzeń wydane przez komisję kwalifikacyjną. Nie wolno dopuścić do pracy pracownika nie posiadającego odpowiednich kwalifikacji lub potrzebnych umiejętności do jej wykonania. Pracodawca nie może dopuścić pracownika do pracy bez środków ochrony indywidualnej oraz odzieży i obuwia roboczego, przewidzianych do stosowania na danym stanowisku pracy.

Wskazanie środków technicznych i organizacyjnych zapobiegających niebezpieczeństwom

Teren budowy powinien być zabezpieczony przed wejściem osób postronnych (trzecich). Miejsca składowania materiałów i dojazd należy zabezpieczyć w sposób zapewniający możliwość ruchu transportu. Ponadto miejsca składowania wypoziomować.

Wszystkie maszyny i urządzenia techniczne winny być montowane, eksploatowane i obsługiwane zgodnie z instrukcją producenta oraz posiadać oceny zgodności wymagane przepisami szczegółowymi. W związku z transportem materiałów ciężkich należy zabezpieczyć ich transport przy

Przedsiębiorstwo Organizacji Budownictwa
„POBUD” Sp. z o.o. w Bydgoszczy
ul. Adama Grzymały Siedleckiego 14, 85-868 Bydgoszcz
tel. 371 37 82 - 86, 371 66 82, fax. 375 37 77, 375 37 97
www.pobud.pl

pomocy urządzeń mechanicznych. Materiały składować w sposób wykluczający możliwość wywrócenia, zsunienia, rozsunięcia lub spadnięcia.

VI. UWAGI I WYTYCZNE DLA WYKONAWCY

- przed przystąpieniem do realizacji obiektu budowlanego należy dokładnie zapoznać się z projektem wielobranżowym i wszystkie zastrzeżenia lub wątpliwości należy zgłosić przed przystąpieniem do prac budowlanych.
- wszystkie roboty budowlane wykonywać zgodnie z przepisami prawa budowlanego, warunkami technicznymi wykonania robót i zasadami sztuki budowlanej, pod nadzorem osób posiadających odpowiednie przygotowanie zawodowe.
- wszystkie materiały użyte w budynku muszą posiadać aktualne atesty polskie i świadectwa dopuszczania do stosowania w budownictwie,
- wszystkie zmiany i odstępstwa od projektu budowlanego wymagają każdorazowo uzgodnienia z projektantem,
- projekt podlega ochronie prawnej w oparciu o ustawę o prawie autorskim i prawach pokrewnych,
- należy przestrzegać przepisy BHP, szczególnie dotyczące pracy na wysokości.

Autor projektu:

mgr inż. Rafał Pasela